

rijksuniversiteit
groningen

Onderzoeksproject naar 'Leerbaarheid Rekenen VO'

Het effect van automatiseringstekorten op achterstanden.

Alexander Minnaert en Wied Ruijsenaars

Wilfred Hofstetter en Wolter Danhof

Piet Bandstra & Lex Gall

Gert v.d Horn

Panama 2017

Programma

- Aanleiding & design onderzoek binnen het VO.
  - Project 'leerbaarheid van hoofdrekenen' PO.
  - Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen – VO
  - Onderzoek VO: participanten, design PrO & stappenplan

- Het vier fasen model, de rekendrempels en het rekenmuurtje.

- Resultaten in PO en VO (1^e metingen, 2012-2013).

- Samenvatting eerste resultaten VO (2015-2016)

- Middelen voor de praktijk: groep en individueel.

- Vervolg

Aanleiding:

Onderzoeksproject: longitudinaal onderzoek van groep 3 -8 in P.O.[2006-2012]

- Ontstaan vanuit S.B.O.:
  - noodzaak van alternatieve rekenroutes onderbouwen.
  - effect van de automatiseringstekorten op de achterstanden.
- Aanvullende metingen in V.O. en Praktijkonderwijs – 2012/13
- Twee soorten toetsen:
  - Power (vaardigheid): kan de leerling de sommen oplossen: screeningstoets
  - Speed (snelheid): Geautomatiseerde voorkennis: automatiseringstoets [drempels]

Aanleiding:

- > Resultaten BaO:
  - Grote verschillen!
  - M.n. bij de automatisering.
  - Analyses laten bij een relatief grote groep kinderen structurele tekorten zien in de geautomatiseerde voorkennis, welke achterstanden en stagnaties veroorzaken.
  - Deze leerlingen stromen veelal uit naar PrO, VMBO BB/KB en/of GL/TL.
  - Rekenen is een cumulatief leerproces – stapeling van kennis/vaardigheden.

Aanleiding: de Wet referentieniveaus

Doel: algemene impuls geven aan de verhoging van elementaire vaardigheden op het gebied van taal en rekenen en bevorderen van de totstandkoming van doorlopende leerlijnen (PO-VO)

- › Referentiekader rekenen:
  - Er is vastgelegd wat de leerlingen op 12-, 16- en 18-jarige leeftijd dienen te beheersen
  - Er wordt een onderscheid gemaakt in S- en F-niveaus (respectievelijk streef- en fundamentele niveaus) en voor het vmbo wordt **2F** als te bereiken eindniveau vastgesteld
  - het bereiken van dit eindniveau wordt door middel van een landelijke rekentoets geverifieerd.
  - NB – 20 – 25% van de leerlingen in P.O. halen 1F niet. Schatting: bij 10% zal dit structureel zijn. Ze blijven hangen in groep 6 omdat onderliggende kennis/vaardigheden niet wordt beheerst (Meijerink, 2008).

Opdracht VO en PrO

De leerlingen in beeld brengen:

- › Gericht aanbod 1F/2F – SLO route 2

Signaleren van de ‘risicogroep’ m.b.t F-niveau.

- › Nadere analyse en gerichte hulp.
- › Onderbouwen noodzaak aangepaste toetsing / examen

PrO: mogelijkheid tot opstromen? – route 3A

- › Of accent op praktisch rekenen? – SLO route 3

Onderzoek VO: participanten

- › VO - Scholen VMBO - coördinator en link naar 'Zorg'/ ortho:
  - De Borgen – Leek
  - Leon van Gelder (Reitdiep) – Groningen
  - CSG Comenius - Leeuwarden

- › VO - Scholen voor Praktijkonderwijs (vanaf 2016-2017):
  - PrO Assen
  - Boumanschool Dokkum
  - Liudger PrO Drachten
  - (CSG Comenius PrO – Leeuwarden)

Onderzoek VO: design VMBO

- › Basisdesign:
  - Vanaf Leerjaar 1 (L1) de groep BB/KB en de groep TL *longitudinaal* volgen tot en met Leerjaar 4: op weg naar 2F
  - Bij elk toetsmoment (T1, T2, T3, T4) ook Leerjaar 4 (L4) meenemen (i.o.m. schoolleiding)
- **Profieltoets rekenen** bestaat uit:
  - › Screeningstoets (power) fase 1 t/m 4 – 2 (?) x 45 minuten per groep
  - › Automatiseringstoets (speed) - 1x maximaal 45 minuten per groep

Onderzoek VO: design PrO

> Basisdesign:

- Instromers Praktijkonderwijs *longitudinaal* volgen tot en met leerjaar 3 Aan het eind van leerjaar 3 wordt het 'uitstroomperspectief' bepaald.
- Leerlingen route 3 A (de opstomers naar route 2) verder volgen om de mogelijkheden ten aanzien van de 2F toets te kunnen bepalen.
- Automatiseringtoets (speed) drempel 3 (doorbreking tiental tot twintig), drempel 4 (tientallen erbij of eraf / doorbreking tiental tot 100 / sommen die deel uit maken van de tafelrijen) en drempel 5 (tafels)

Power én Speed

- > Twee soorten toetsen:
  - Power: Screeningstoetsen > hoofdrekenen
    - Power: kan de leerling de som uitrekenen?
    - Gericht op het kennen van de procedures
  - Speed: Automatiseringstoetsen > basiskennis
    - Speed: kan de leerling de som vlot uitrekenen?
    - Geautomatiseerde voorkennis

Voorbeeld: $64-28 \rightarrow$ procedurekennis? Of moeite met vlotheid van de deelstappen?

Basiskennis in beeld: het drempelmodel

- drempel 1a/b/c (4+3, 8-5, splitsingen tot 10)
- drempel 2a/b/c/d (getallenlijn tot 100)
- **drempel 3a/b (8+7, 15-7)**
- **drempel 4a/b (45+30 / 95-50)**
- **drempel 4c/d (57+8 / 45-8)   drempel 4e (tafelrij)**
- **drempel 5a tafels (2 t/m 5 en 10)**
- **drempel 5b Tafels (6 t/m 9)**

Het “vier-fasenmodel” **Hoofdrekenen**

Fase 1: power én speed

De sommen worden op twee manieren / niveaus getoetst,

- > screeningstoets (power)
- > automatiseringstoets (speed).

Fase 1a: Niveau Bao groep 3/4; Basissommen tot 20;

- drempel 1a/b (4+3, 8-5)
- drempel 2a/b/c/d (getallenlijn tot 100)
- drempel 3a/b (8+7, 15-7)

Fase 1b: Niveau Bao groep 4/5; Basissommen tot 100;

- drempel 4a/b (45+30 / 95-50)
- drempel 4c/d (57+8 / 45-8)
- Tafels (2 t/m 5 en 10)

Het “vier-fasenmodel” **Hoofdrekenen**

Fase 2: Niveau Bao 5; Toepassing van drempel 1 - 4 bij:

- moeilijke sommen tot 100,
- sommen tot 1000
- **tafels (6 t/m 9) – ook ‘speed’**

Fase 3: Niveau Bao 6/7; Toepassing bij hoofdbewerkingen:

- plus- en minsommen met grote getallen
- vermenigvuldigen / delen
- vormt de basis voor 1F

Fase 4: Niveau Bao 6/7; Toepassing bij:

- breuken / procenten / kommagetallen
- metriek / grafieken

Het “vier-fasenmodel” Hoofdrekenen

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

1S

1F

En nu ...

... naar 1F én 1S

Fase 4

$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$

40% van ...

$3,5 - 1,5$

Fase 3

$5600 + 800$

7×85

$120 : 4$

$5600 - 800$

Fase 2

$563 + 230$

$56 + 28$

7×8

$12 : 4$

$56 - 28$

$563 - 230$

Getalbegrip tot 1000

Fase 1b

$56 + 20$

$56 + 8$

3×4

$56 - 8$

$56 - 20$

Getalbegrip tot 100

Fase 1a

$5 + 2$

$6 + 8$

$16 - 8$

$5 - 2$

Getalbegrip tot 10 / 20

“Hoofdrekenen tot 20”

80%-norm gehaald

Wanneer kunnen ze dat ?

Wanneer kunnen ze dat vlot ?

Advies PO-raad

Drempel 3a/b: sommen over 10 (7+8 / 15-7)

drempel 3a (7+8)	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
3a power	20-50%		60-90%		80-95%		83-97%		95-100%		90-95%
3a speed		0-5%	10-45%	15-60%	30-80%	45-95%	60-100%		65-100%		85-100%

drempel 3b (15-7)	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8	
3b power	5-30%		30-70%		70-92%		72-95%		65-95%		80-90%	
3b speed		0-3%	0-15%	0-30%	15-45%	20-65%	40-80%		42-92%		43-98%	in VO ?

“Hoofdrekenen tot 100”

Wanneer kunnen ze dat ?

Wanneer kunnen ze dat vlot ?

Drempel 4c/d: sommen over tiental (37+8 / 45-7)

drempel 4c (56+8)	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8	
4c power			18-58%		45-85%		75-95%		78-100%		75-93%	
4c speed			0-1%	0-15%	3-23%	10-28%	17-50%		18-70%		20-85%	in VO ?

drempel 4d (56-8)	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8	
4d power			10-45%		45-88%		58-88%		58-92%		62-92%	
4d speed			0-1%	0-5%	5-10%	8-10%	8-32%		8-45%		11-68%	in VO ?

Resultaten onderzoek “Hoofdrekenen tot 100”

BAO

Het beeld bij “Power”

- 13% haalt geen 80%-norm bij 4 hoofdbewerkingen (fase 1 t/m 3) !
- 4/ 5 % stagneert in fase 2.
- Zeker de minsommen vragen meer tijd.
- Ca. 20% van uitstroom BB/KB beheerst dr.3b (vb. 15-8) niet !

Het beeld bij “Speed”

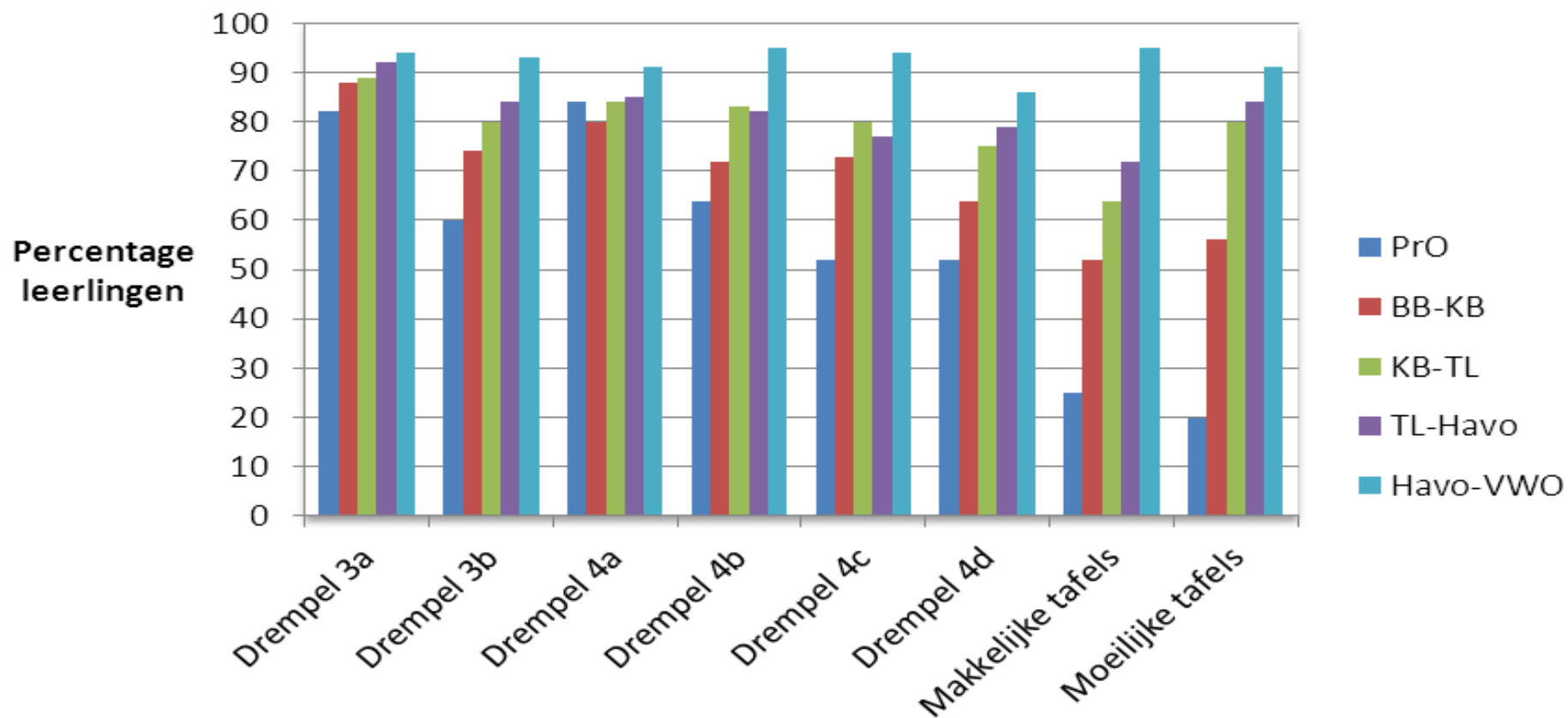
- Het automatiseren verloopt, m.n. bij lagere leerwegen, veel langzamer dan verwacht !
- Grote verschillen tussen de leerwegen
- Drempel 3 vormt de “breuklijn” - Ca. 20% haalt norm niet in groep 8,
- Bij uitstroom SBO/PrO – 75%, en BB/KB – 55%.

Beeld van moeilijke Tafels in VO:

- PrO – 80% haalt norm niet , BB /KB– 65%; KB/TL- 30%; Havo/VWO-20%

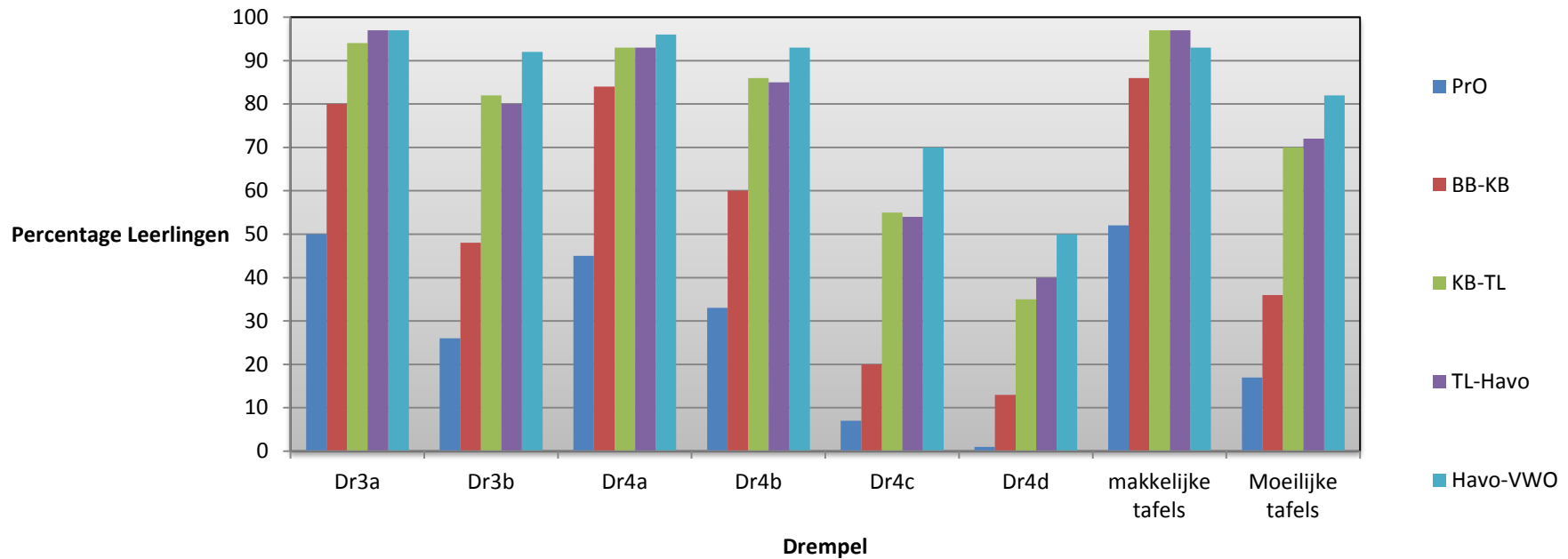

VO Klas 1 Power

VO klas 1 Speed

Resultaten PO & VO: 1F haalbaar?

Percentage leerlingen dat niet voldoet aan de 80% norm

Vierfasen model	80% norm PO	80% norm VO	Niveau
Fase 1A & 1B	< 1%	1%	Groep 3/4/5
Fase 1 & 2	4/5%	5%	Groep 5/6
Fase 1, 2 & 3	13%	16%	Groep 6/7
Fase 4			Groep 6/7 (andere inhoud)

Resultaten PO en VO: 1F haalbaar?

Percentage leerlingen dat niet voldoet aan de 80% norm – per fase!

Vierfasen model	80% norm PO	80% norm VO	Niveau
Fase 1B	4%	2/3 %	Groep 4/5
Fase 2	10/11%	15%	Groep 5
Fase 3	26%	32/33%	Groep 6/7
Fase 4			Groep 6/7 (andere inhoud)

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Resultaten bij “rijgen” VO (**power**) 2012-2013

Norm 80%

Leerweg	Type: 64 + 28	Type: 64-28
PrO (N 68)	72%	35%
BB-KB (N 102)	85%	58%
KB –TL (N 245)	93%	80%

Samenhang / voorspellende waarde:

Bij PrO groep hoge samenhang met
geautomatiseerde beheersing van

25 + 7 (drempel 4c) > correlatie van .76

35 – 7 (drempel 4d) > correlatie van .80

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

En nu ...

... naar 1F én 1S

1S

1F

Samenhang / voorspellende waarde

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	$3,5 - 1,5$			
Fase 3	$5600 + 800$	7×85	$120 : 4$	$5600 - 800$		
Fase 2	$563+230$	$56+28$	7×8	$12 : 4$	$56 - 28$	$563-230$
Getalbegrip tot 1000						
Fase 1b	$56+20$	$56 + 8$	3×4	$56 - 8$	$56-20$	
Getalbegrip tot 100						
Fase 1a	$5 + 2$	$6 + 8$	$16 - 8$	$5 - 2$		
Getalbegrip tot 10 / 20						

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Resultaten bij **tafels 6 t/m 9**

Norm 80%

Leerweg	Screening	Speed (automatisering)
PrO	35%	16%
BB-KB	72%	36%
KB-TL	85%	70%

Samenhang / voorspellende waarde:

samenhang met de basiskennis !

geautomatiseerde beheersing van de **tafels** met :

> Automatisering Drempels > correlatie van .70 !

– drempel 4 c/d (25+7 / 35-7)

– en ook: drempel 3 a/b (5+7 / 15-7) !!

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

En nu ...

... naar 1F én 1S

1S

1F

Samenhang / voorspellende waarde

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	$3,5 - 1,5$			
Fase 3	$5600 + 800$	7×85	$120 : 4$	$5600 - 800$		
Fase 2	$563 + 230$	$56 + 28$	7×8	$12 : 4$	$56 - 28$	$563 - 230$
Getalbegrip tot 1000						
Fase 1b	$56 + 20$	$56 + 8$	3×4	$56 - 8$	$56 - 20$	
Getalbegrip tot 100						
Fase 1a	$5 + 2$	$6 + 8$	$16 - 8$	$5 - 2$		
Getalbegrip tot 10 / 20						

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Resultaten bij **tafels 6 t/m 9**

Norm **80%**

Leerweg	Screening	Speed (automatisering)
PrO	35%	16%
BB-KB	72%	36%
KB-TL	85%	70%

Ook: **samenhang met de sommen fase 3 en 4 !**

geautomatiseerde beheersing van de **tafels** met :

- > Beheersing Verm./delen > correlatie van .70 !
- > Beheersing Breuken > correlatie van .56
- > Beheersing Procenten > correlatie van .45

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

En nu ...

... naar 1F én 1S

1S

1F

Samenhang / voorspellende waarde

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	$3,5 - 1,5$			
Fase 3	$5600 + 800$	7×85	$120 : 4$	$5600 - 800$		
Fase 2	$563 + 230$	$56 + 28$	7×8	$12 : 4$	$56 - 28$	$563 - 230$
Getalbegrip tot 1000						
Fase 1b	$56 + 20$	$56 + 8$	3×4	$56 - 8$	$56 - 20$	
Getalbegrip tot 100						
Fase 1a	$5 + 2$	$6 + 8$	$16 - 8$	$5 - 2$		
Getalbegrip tot 10 / 20						

Resultaten Onderzoek RuG “Hoofdrekenen tot 100”

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

1S

1F

En nu ...

... naar 1F én 1S

Samenhang / voorspellende waarde

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	3,5 - 1,5		
Fase 3	5600 + 800	7 x 85	120 : 4	5600 - 800	
Fase 2	563+230	56+28	7×8	12 : 4	56 - 28 563-230
Getalbegrip tot 1000					
Fase 1b	56+20	56 + 8	3 x 4	56 - 8	56-20
Getalbegrip tot 100					
Fase 1a	5 + 2	6 + 8	16 - 8	5 - 2	
Getalbegrip tot 10 / 20					

Eerste resultaten huidig onderzoek VO

- › Voor een volledig beeld van de resultaten van het onderzoeksproject ‘leerbaarheid van hoofdrekenen’ binnen het PO: zie rekenrapport, gratis te downloaden op www.profieltoetsrekenen.nl
- › Huidige onderzoek: ‘leerbaarheid rekenen VO’:
  - 2015/2016: start binnen het VMBO
  - Vanaf 2016/2017: Praktijkonderwijs
- › In het huidige onderzoek missen we de hele range: het onderzoek kan dus niet bijdragen aan het totale beeld, omdat HAVO en VWO leerlingen (nog) niet meedoen.
- › De volgende dia’s geven een (voorzichtig) beeld van de eerste resultaten VO van het huidige onderzoek en we vergelijken deze eerste resultaten met de resultaten VO uit 2012-2013.

Eerste resultaten VO 2015-2016: 2F haalbaar?

Percentage leerlingen per fase dat niet voldoet aan de 80% norm

Vierfasen model	2012-2013 KB/BB	2015-2016 KB/BB	2012-2013 KB/TL	2015-2016 KB/TL
Fase 1	8%-13%	5%	2%	0%
Fase 2	36%	41%	16%	11%
Fase 3	69%	78%	40%	27%
Fase 4A	Geen gegevens	100%	Geen gegevens	100%

Eerste resultaten VO 2015-2016: 2F haalbaar?

beeld op de *Automatiseringstoets per drempel* (totaal VMBO)

Drempel	< 80% totaal
3a (8+7)	47%
3b (15-8)	72%
5a (3x4)	28%
5b (8x7)	80%

Beeld van het profiel

Van voorlopig naar definitief beeld...

- Fase 1: stagnerend
    ↘ compensaties, dispensaties – aangepast programma
    route 3 (Passende Perspectieven)
- Fase 2: stagnerend?
    ↗
    Route 2? (Passende Perspectieven)
- Fase 2-3: Leerbaar?
    ↓
- Fase 3-4: Op weg naar 2F (leerbaar!)

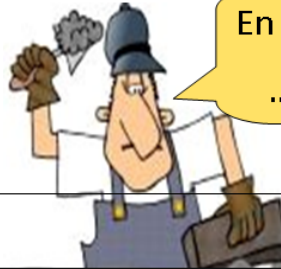

Het “vier-fasenmodel” Hoofdrekenen

Het rekenmuurtje

< 10 sec

< 5 sec

En nu ...

... naar 1F én 1S

1S

1F

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	$3,5 - 1,5$			
Fase 3	$5600 + 800$	7×85	$120 : 4$	$5600 - 800$		
Fase 2	$563+230$	$56+28$	7×8	$12 : 4$	$56 - 28$	$563-230$
Getalbegrip tot 1000						
Fase 1b	$56+20$	$56 + 8$	3×4	$56 - 8$	$56-20$	
Getalbegrip tot 100						
Fase 1a	$5 + 2$	$6 + 8$	$16 - 8$	$5 - 2$		
Getalbegrip tot 10 / 20						

Verticale
analyse

Horizontale analyse

Eerste resultaten VO 2015-2016: 2F haalbaar?

Uitsplitsing naar bewerking - totaal

Bewerking	KB/BB <80%	KB/TL <80%
Optellen	17%	2%
Aftrekken	45%	15%
Vermenigvuldigen	65%	20%
Delen	97%	78%

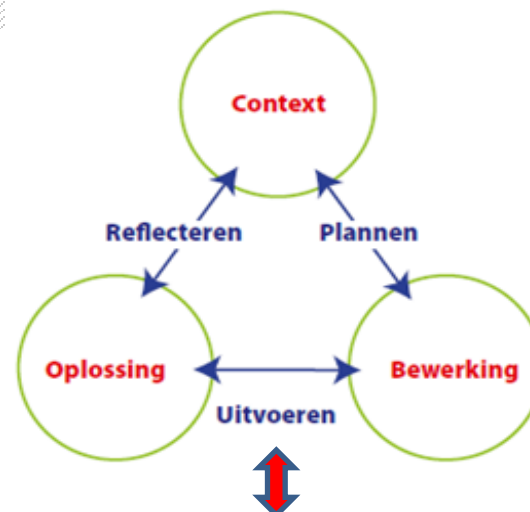
Verantwoording routekeus

Van voorlopig naar definitief beeld...

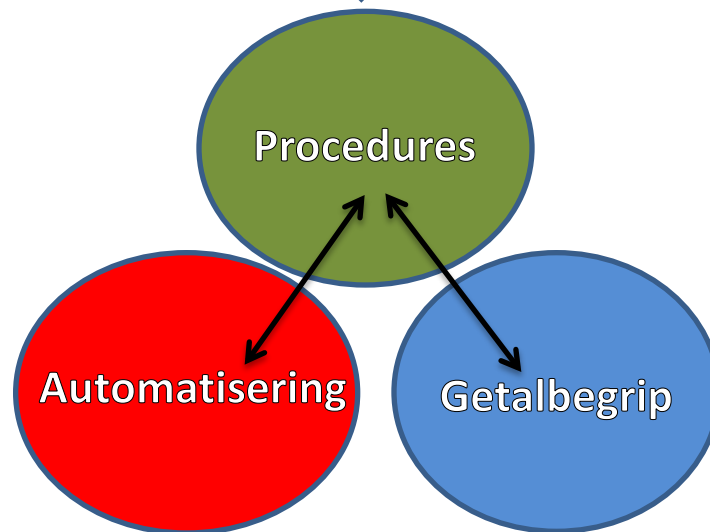
- Belang van goed voorbereide observaties (onderzoeksonderwerp!)
  - Bepalen van type instructie en oefenvormen
  - Verantwoorden routekeus
  - Eventuele compensaties & dispensaties
  - Bepalen van ontwikkelingsperspectief van de leerling
  - Welke doelen, gezien het ontwikkelingsperspectief, zijn haalbaar en functioneel?
- Analyse van relevante leerlingfactoren: nader diagnostisch onderzoek
- Gezamenlijke analyse door interne & externe expertise moet leiden naar een samenhangend beeld - rolverdeling leerkracht, IB-er, orthopedagoog

Drieslagmodel plus?

Het fundament onder het
“drieslagmodel”

Handelingsmodel plus?

Vervolgstappen

- Onderzoeksproject ‘Rekenen binnen het Voortgezet Onderwijs’
  - VMBO (vanaf 2015-2016, reeds gestart, longitudinaal)
  - PrO (vanaf 2016-2017, reeds gestart, longitudinaal)
  - Doorontwikkeling praktische implicaties n.a.v. onderzoeksresultaten VO: het versterken van de analysekant en gerichte hulp!
- Vragen?

Contact

- > Informatie & uitproberen Profieltoetsrekenen:
  - p.bandstra@home.nl
  - www.profieltoetsrekenen.nl
  - www.bareka.nl

- > Informatie over het onderzoek:
  - w.h.hofstetter@rug.nl

- > Nascholing
  - lgall@onderwijsmetlev.nl
  - g.van.der.horn@nhl.nl

In vogelvlucht.....

Stappenplan om rekenbeleid vorm
te geven m.b.v. de Rekenmuur op
het Vo en het Mbo

In vogelvlucht.....

- 1 Op de school wordt een rekenteam gevormd (vaak bestaande uit docenten die de opleiding Rekenspecialist (bijv. NHL/ECNO) hebben gevolgd)
- 2 Er kan gebruik gemaakt worden van een screeningstoets die de school gewend is
- 3 We raden aan niet met deze toets te beginnen maar de eerste weken van het schooljaar het rekenen gestructureerd te integreren in andere vakken/projecten. (De fixed mindset geen kans geven)

In vogelvlucht.....

- 4 Het rekenteam analyseert de uitkomsten van de screeningstoets.
- 5 Het rekenteam selecteert de leerlingen die uitvallen op de totale uitslag in het continuüm 0F-1F-2F.....3F.
- 6 Het rekenteam selecteert de leerlingen die uitvallen op één van de domeinen.
- 7 De leerlingen uit stap 5 worden besproken met het zorgteam en er wordt gekeken naar voorinformatie.

In vogelvlucht

- 8 Bij de geselecteerde leerlingen wordt m.b.v. de profieltoetsen bepaald waar er ondersteuning op welk aspect noodzakelijk is.
- 9 Handelingsplan voorbereiden: Bepalen van relevante doelen per fase: instructie – herhalen - automatiseren. Bepalen van (voorlopig) ontwikkelingsbeeld /rekenprofiel . Bepalen van noodzaak voor nadere observatie.
- 10 Bij het bepalen waar de ondersteuningsbehoefte ligt en waar ontwikkelingsmogelijkheden liggen, is het raadzaam enige expertise op te bouwen in het lezen van de profielkaarten. (Zie ook ppt van Wilfred)

De rekenmuur en doelenformulier

- Op de volgende afbeeldingen zie je eerst een voorbeeld van een doelenformulier dat je kunt gebruiken om een overzicht te maken van de benodigde acties
- De afbeeldingen daarna zijn bedoeld als voorbeeld hoe je de rekenmuur kan gebruiken als overzicht van waar de verschillende leerlingen hun startpunt hebben liggen
- Bij een voortgangsmeting is dan na het invullen te zien waar de vooruitgang zit en waar nog meer acties noodzakelijk zijn

Bijvoorbeeld

VMBO klas 1A .....

15 september 2017

Namen > fase 4	Aanbod / Doelen Methode / Deel:	Herhalings- onderhoudsdoelen	Automatiseringsdoelen	Opmerkingen
Namen fase 3	Aanbod / Doelen Methode / Deel:	Herhalings- onderhoudsdoelen	Automatiseringsdoelen	Opmerkingen
Namen fase 2	Aanbod / Doelen Methode / Deel:	Herhalings- onderhoudsdoelen	Automatiseringsdoelen	Opmerkingen
Namen zorgleerlingen	Aanbod / Doelen Methode / Deel:	Herhalings- onderhoudsdoelen	Automatiseringsdoelen	Opmerkingen

Fase 4	$5\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	40% van ...	$3,5 - 1,5$			
Welke leerlingen hebben instructie nodig						
Welke leerlingen hebben automatisering nodig						
Fase 3	$5600 + 800$	7×85	$120 : 4$	$5600 - 800$		
Welke leerlingen hebben instructie nodig						
Welke leerlingen hebben automatisering nodig						
Fase 2	$563+230$	$56+28$	7×8	$12 : 4$	$56-28$	$563-230$
Welke leerlingen hebben instructie nodig						
Welke leerlingen hebben automatisering nodig						

Getalbegrip tot 1000

Fase 1b

$56+20$

$56+8$

3×4

$56-8$

$56-20$

Welke leerlingen
hebben instructie nodig

Welke leerlingen
hebben automatisering
nodig

Getalbegrip tot 100

Fase 1a

$5+2$

$6+8$

$16-8$

$5-2$

Welke leerlingen
hebben instructie nodig

Welke leerlingen
hebben automatisering
nodig

Contact

- › Informatie & uitproberen Profieltoetsrekenen:
  - p.bandstra@home.nl
  - www.profieltoetsrekenen.nl
  - www.bareka.nl

- › Informatie over het onderzoek:
  - w.h.hofstetter@rug.nl

- › Nascholing
  - lgall@onderwijsmetlev.nl
  - g.van.der.horn@nhl.nl